

De mythe van Medeia en Iason

uit 'Griekse mythen' door Imme Dros

Ver van haar land, haar ouderlijk huis, haar familie en vrienden,
ver van de tempel waarin ze de grote Hekate gediend had,
kwam ze aan land bij Iolkos, de koningsdochter Medeia,
kleindochter van de god Helios, met haar echtgenoot Iason.
Hij droeg het legendarische Gulden Vlies in zijn armen
dat hij had moeten halen om koning van Iolkos te worden.

Zij droeg zijn opvolger onder het hart, de fiere Medeia.
Zonder haar had Iason de vacht niet in handen gekregen,
zonder haar was de held niet eens in leven gebleven.
Hij en zijn vrienden zouden vermoord zijn en hun beroemde
vaartuig de Argo was door koning Aietes vernietigd.

Zij kreeg het schip met het Gulden Vlies en de helden uit Kolchis.
Daarvoor bedroog ze haar vader en vermoordde haar broertje.
Alles voor Iason. Iason in zijn purperen mantel.
Trots liep ze naast hem over de weg naar de hoge paleispoort
met die fiere houding van een aanstaande moeder
die achteroverhelt om haar evenwicht niet te verliezen.

Alle Argonauten volgden hun leider, ze wilden delen in zijn triomf, getuige zijn van zijn vreugde als hij in ruil voor de vacht de scepter van Iolkos terugkreeg, die de misdadige Pelias Zwartvlek nog steeds in bezit had. Wat een schok voor de schurk toen de Argo de haven in zeilde.

Zwartvlek ontving de Argonauten en bood hun een maal aan, maar hij dacht er niet aan zich aan zijn belofte te houden en toen Iason de troonopvolging ter sprake bracht, riep hij: 'Beste Iason, hier is sprake van een vergissing. 'Heb ik ooit gezegd: mijn macht voor een vacht? Wat een onzin! Alles wat ik je toen heb beloofd was roem, en die kreeg je. Eeuwige roem. Mijn hele hofhouding kan het getuigen.

Wie breng jij mee om die vreemde aanspraak te staven?' 'Aison, mijn vader, was erbij. Je hebt het gezworen bij de goden. Ga hem halen, hij is mijn getuige,' riep de woedende Iason, het zwaard al half uit de schede.

Pelias toonde zijn tanden in een boosaardige glimlach. 'Dat zal niet zo gemakkelijk gaan als jij schijnt te denken. As is zwijgzaam, botten zijn stom, hij ligt in zijn tombe, Aison, mijn dierbare halfbroer. Hij kan helaas niet getuigen.' Iason wankelde. Dadelijk greep Medeia zijn arm vast, leidde hem weg. Uit haar ooghoeken bleef ze Pelias aanzien tot de deur zich achter haar sloot, de man werd er koud van.

Iason ging omringd door de Argonauten de stad in om te informeren naar de dood van zijn vader, en hij kreeg al meteen te horen wat er gebeurd was. Nadat de Argo weg was ging al gauw het gerucht rond dat het schip met alle Argonauten vergaan was.

Met de gevaarlijke Iason uit de weg durfde Zwartvlek aan zijn handlangers opdracht te geven Aison te doden. Aison wachtte niet op de beulsknechten. Hij nam op kalme, waardige wijze afscheid van zijn familie en vrienden, ging naar het huisaltaar, bad tot de eeuwiglevende goden, offerde zwarte stieren en dronk hun bloed tot hij stikte.

Dus de moordenaars kwamen te laat. Wel doodden ze Aisons kleine zoontje, dat nog niet eens kon lopen. De moeder sloeg de hand aan zichzelf nadat ze Zwartvlek vervloekt had. Dat was wat de mensen van Iolkos de helden vertelden.

Iason balde in machteloze woede zijn vuisten en de tranen stroomden over zijn wangen. Hij zuchtte: 'Alles is voor niets geweest. Mijn vaderlijk erfdeel krijg ik nooit. Als het Vlies die Zwartvlek eeuwig laat leven blijft hij eeuwig koning van Iolkos. Wat moet ik beginnen?'

Geen van de Argonauten zei een woord maar Medeia, die de ontredde van haar lief zag, gaf hem een opdracht, niets was doeltreffender om een held tot bezinning te brengen. 'Nu je veilig terug bent, Iason, moet je de Argo aan Poseidon wijden als dank voor de veilige thuisreis. Ga naar de landengte van Korinthe, daar staat zijn tempel.' Iason kon zich vermannen nu er weer iets te doen viel.

Maar hij drong erop aan dat Medeia in Iolkos zou blijven. 'Jij hebt een wonderbaarlijke kennis van krachten en kruiden. Kun jij niet zorgen dat die bedrieger een pijnlijke dood sterft? Doe het voor mij en doe het voor mijn vader en moeder, voor mijn broertje, dat nog niet eens kon praten of lopen. Doe het, Medeia, mijn geliefde, nog voor ik terugkom.' En Medeia kuste de tranen weg van zijn ogen.

'Ga naar de tempel van Poseidon. Ik zorg voor alles.' Toen de vroege, rozenvingerige Eos te zien was zochten de Argonauten hun plaats op de banken en roeiden weg uit de haven van Iolkos. Pelias zag hen vertrekken en hij meende dat hij voorgoed van Iason verlost was.

Dat zijn zoon Akastos zich weer niet had laten weerhouden mee te varen en voor de tweede keer weg was gelopen met de Argonauten kon zijn humeur niet bederven. Eindelijk had hij rust, hij meende dat het orakel dat hem gewaarschuwd had voor Iason niet langer telde.

Maar hij had buiten Medeia gerekend. Zij had zich vermomd als oude vrouw en zocht het gezelschap van Pelias' dochters,

jonge, naïeve meisjes, die ze verf leerde maken,
liefdesdrankjes gaf en kruid om hun haar te doen glanzen.
Langzaam maar zeker won ze hun vertrouwen en toen de
meisjes haar kennis van kruiden prezen, lachte Medeia.

'Dat is toch niets bijzonders. Ik weet wel andere dingen!
Maar die zijn geheim, daar praat ik liever niet over.'

'Wel tegen ons, wij zullen het echt niet verder vertellen,
zelfs niet tegen onze getrouwde zuster Alkestis,'
drongen de meisjes aan en Medeia liet zich vermurwen.

'Ik heb een middel kunnen maken waardoor ik weer jong word,'
zei ze fluisterend. Nee, dat konden de meisjes niet geloven.
Iemand zo grijs en gebogen zou weer jong kunnen worden?

Dat was onmogelijk. Onwaarschijnlijk. Dat moesten ze eerst zien.

'Goed, maar als het bekend wordt zullen andere mensen
ook zo'n middel willen, en de kruiden zijn zeldzaam.

Ik heb mijn hele leven lopen zoeken en nu pas
heb ik precies genoeg om twee mensen jonger te maken,'
zei Medeia. Weer riepen de meisjes dat ze het niemand
zouden vertellen en Medeia maakte een bad klaar,
prevelde wonderbaarlijke spreuken, strooide met kruiden,
stapte met kleren en al in het water en kwam weer tevoorschijn
stralend van jeugd en schoonheid, met blonde, golvende haren.

Nu ze met eigen ogen zagen dat iemand die oud was

jong kon worden dachten de meisjes opeens aan hun vader.

Pelias vreesde de ouderdom nu hij eeuwig kon leven
door het Gulden Vlies. Hij zag zich net als Tithonos
ouder en ouder worden, tot hij tenslotte verschrompeld
en zo licht als duivendons in een kooi zat te tjirpen.

Eoos, de vrouw van Tithonos, had vergeten de goden,
toen ze verliefd werd op een mens, naast het eeuwige leven
eeuwige jeugd te vragen, een fout om nooit te vergeten.

'Zei je niet dat je kruiden had verzameld voor twee man?'
vroegen de dochters van Pelias aan Medeia. Ze knikte.

'Net genoeg voor mij en mijn echtgenoot. Hij is gestorven
toen ik nog bezig was het middel samen te stellen.'

Daarna heb ik het eigenlijk weg willen gooien,
het leven zonder mijn allerliefste man is moeilijk te dragen,'
zei Medeia naar waarheid, want ze verlangde naar Iason
en de tranen stroomden over haar lieflijke wangen.

Met hun armen om haar heen begonnen de meisjes
haar te troosten, maar ze konden het toch niet goed laten
door te praten over het wonderbaarlijke middel
en ze vertelden over hun vader, die, nu hij de vacht had,
eeuwig moest leven, zonder de troost van jeugd en gezondheid.
'Maar hij hoeft het Gulden Vlies toch zelf niet te houden!
Hij kan het offeren in de tempel van een van de goden,'
zei Medeia. Dat was het andere uiterste. Zwartvlek
wilde liever leven dan sterven, zelfs als hij oud werd.

Na wat tegenstribbelen gaf Medeia de strijd op.
'Jullie hebben me overgehaald. Maar het wordt niet eenvoudig.
Baden is niet genoeg voor een man, een man is veel taaier
en hardnekkiger dan een vrouw, die moet uitgekookt worden.
Dat kan ik alleen niet doen, jullie moeten me helpen.'

Koken? Hun vader koken? Daar wilden ze eerst niet aan denken.
Maar Medeia bracht een stokoude bok mee en hakte
die voor hun eigen ogen in stukken. Ze kookte er soep van,
prevelde wonderbaarlijke spreuken, strooide met kruiden
en bleef roeren tot het borrelde, siste en bruiste.
Plotseling klonk er gemekker uit de diepte, een geitje
stak zijn kopje omhoog en klom vrolijk en wel uit de kookpot.
Daar was het levend bewijs dat Medeia de waarheid verteld had.
Alle twijfel was verdwenen, de meisjes besloten
nog diezelfde nacht hun vader in stukken te hakken.

Maar toen ze met hun bloedige vracht de keuken in kwamen
waar Medeia op hen zou wachten, zagen ze niemand.
Wat ze ook deden, ze brachten Zwartvlek niet meer tot leven,
eigenaar van het Vlies of niet, hij wás dood en bleef dood.
Wie de machtige Hera veronachtzaamt moet boeten.

Alles wat er gebeurd was sinds Zwartvlek haar altaar negeerde
bij zijn kroning diende om hem daarvoor te straffen.

Hera regisseerde het vreemde orakel van Delfi,
Hera dirigeerde de zwierige Iason naar Kolchis
om Medeia verliefd te maken, want zij had de kennis
die de god Helios soms wel meegeeft aan nakomelingen,
kennis van krachten en kruiden. De hele reis van de Argo
was er enkel en alleen om begonnen dat Hera
zich op die arrogante Pelias Zwartvlek kon wreken.

Na zijn dood keek ze niet meer om naar Medeia of Iason
want de goden voelen zich niet verplicht aan de mensen.
Iason moest het in het vervolg weer zonder haar steun doen
en Medeia droeg de last van schaamte en wroeging
om de moorden die ze in opdracht van Hera gepleegd had.
Stervelingen leven te kort om een god te begrijpen,
goden te lang om de strijd van mensen ernstig te nemen.

Tijd is wat hen scheidt. Toen Iason terugkwam in Iolkos
en het bericht kreeg dat Pelias dood was stond hij te juichen.
Nu zou hij koning worden, nu was Aison gewroken.
Maar hij juichte te vroeg. De zoon van Zwartvlek, Akastos,
greep de macht en ondanks zijn vriendschapsbanden met Iason -
hij was een van de Argonauten - liet hij hem met zijn
zwangere vrouw verbannen uit Iolkos uit angst voor een opstand.

Vrienden kunnen vijanden worden als het om macht gaat.
Daar stond de winnaar van het Gulden Vlies met zijn paarden
en zijn volgeladen wagens buiten de poorten

van het beloofde land en hij zou het nooit meer terugzien.
Heimwee naar de gelukkige dagen die achter hem lagen
maakte dat hij zich vestigde in Korinthe, zo dicht als
mogelijk was bij de Argo, zijn schip dat voor altijd gestrand was.

Door zijn grote reputatie en ook door de steun van
alle Argonauten op één na leefde hij als een
vorst. Hij bezat het onmetelijk grote fortuin van zijn vader,
dat hij had kunnen redden uit Iolkos, waarmee hij een huis kocht
als een paleis. In wezen had hij weinig te klagen.
Hij was rijk en beroemd, hij had twee prachtige zonen
en koning Kreon behandelde hem als een van zijn vrienden.

Alles wat een mens kon wensen had hij gekregen,
alles behalve natuurlijk de kroon en de scepter van Iolkos.
'Daarvoor heb ik mijn leven gewaagd, daarvoor heb ik gevochten,'
klaagde hij en hoe goed het ook ging, hij bleef ontevreden.
Daar kwam nog bij dat zijn liefde voor Medeia bekoelde
toen hij begon te merken dat de mensen haar meden.

Zij bleef altijd een vreemdeling voor het volk van Korinthe,
iemand uit een barbaarse stad met andere zeden,
iemand die je zo zou vermoorden als het haar uitkwam.
Dat ze zieken genas met haar kennis van krachten en kruiden
maakte haar eerder verdacht dan bemind. Dus raakte Medeia
in een isolement en werd Iason tot last want ze eiste
aldoor zijn aandacht, hield hem tegen als hij wou uitgaan.

Hij moest alles vergoeden wat haar leven vergalde
sinds ze wegging uit Kolchis, de stad van haar vader Aietes.
Daar was ze koningsdochter, priesteres van Hekate,
kleindochter van de zon die alles kan zien en kan horen,
daar werd ze door haar afkomst en macht op handen gedragen,
nu gedoogde men haar alleen uit eerbied voor Iason.

'Jij hebt beloofd dat het volk mij in deze streken zou eren
als een godin omdat ik de Argonauten gered heb
van een wisse dood, niet één keer, meerdere keren.
En kijk nu eens, ik word bespot, beklad en vernederd.

Dat is mijn dank. En jij laat me thuis als je ergens naartoe gaat.

Jij gaat om met het volk in Korinthe dat mij op straat uitlacht,'
riep ze zodra hij aanstalten maakte het huis uit te lopen,
en ze probeerde hem tegen te houden, hem te verleiden.
Maar hij keerde zich af en voelde een groeiende weerzin
tegen dat wezen dat als een ankersteen om zijn nek hing
met haar al te vurige, al te verzengende liefde.

'Laat me, Medeia, mannen hebben andere taken
dan hun vrouwen. Zorg dat je dienaressen hun werk doen,
zorg voor het huis en de kinderen. Ik heb een afspraak met Kreon,'
zei hij kil en maakte zich los uit haar knellende armen.
Maar ze wist niet van ophouden, rende hem na door de poorten.

'Jij hebt me weggelokt uit Kolchis, jij was de oorzaak dat ik mijn eigen vader bedroog en mijn broertje vermoordde.

Toen kon je niet genoeg van me krijgen, toen had je me nodig!

Nu heb ik jou nodig, Iason. O Iason, ik hou van je, Iason.

Hou je ook nog altijd van mij, Iason? Hou je nog van me?'

'Ja, ja, ja, ik hou van je. Zo goed? Laat je me los dan?'

Anders kom ik te laat. Toe Medeia, ik word hier zo moe van.'

'Moe? Van mij? Dan hou je niet van me. Dan heb je gelogen.

Ga maar. Ga! Ik vervloek je omdat je me altijd alleen laat.'

Als hij eenmaal weg was haalde hij opgelucht adem.

Langzaam realiseerde hij zich dat Medeia hem vreemd was, dat hij haar niet begreep en dat hij niet bij haar paste.

Iason was opgegroeid zonder moeder, slavinnen of zusters, en hij meende dat Medeia's buien en grillen

voortvloeiden uit haar barbaarse afkomst. Zo deden de vrouwen in de beschaafde wereld niet, was zijn stellige mening.

Hij had zelf van de paardman geleerd zijn drift te beheersen.

'Wees niet de slaaf, wees de meester van je eigen emoties,'

zei de kentaureeër als de kleine Iason pijn had of bang was,

want hij zag in hem de toekomstige koning van Iolkos,

en het jongetje leerde snel verdriet te verbijten,

angst te onderdrukken, gevoelens te analyseren.

Door zijn cerebrale levenshouding bleek Iason

op de Argo uitstekend te functioneren als leider,

hij had begrip voor iedereen, kon ruzies voorkomen

door verschillende kanten van een zaak te belichten,

suste verhitte gemoederen, luisterde scherp en vergat niets,

maar hij schoot tekort wanneer zijn vrouw zich beklaagde

over eenzaamheid en gebrek aan aandacht en liefde.

Daar kon hij niet mee omgaan, daar kon hij niets mee beginnen.

Met de jaren werd de kloof tussen hem en Medeia

wijder en uiteindelijk bijna onoverbrugbaar.

Niets is zo treurig als het samenleven van mensen

die van elkaar gehouden hebben en vijanden worden.

Ondanks alles bleef Medeia hopen dat Iason

haar in zijn hart nog altijd liefhad. Ze smeekte Hekate en haar grootvader Helios haar te helpen en maakte liefdesdrankjes die zijn gevoelens op moesten zwepen.

Zo, als de zwetende langgestrafte Sisyfos in het holst van de onderwereld het rotsblok steeds weer omhoogduwt tegen de berg - en zijn hoop doet de duizenden keren vergeten dat het vlakbij de bergtop kantelde en weer terugviel – zo bleef Medeia onvermoeibaar bidden en brouwen om haar doel te bereiken, blind voor elke mislukking, tot ze geruchten hoorde dat Iason haar wilde verlaten om met Glauke te kunnen trouwen, de dochter van Kreon.

Afgronden leken zich te openen rondom haar voeten. Iason haar verlaten voor Glauke? Dat kon niet, dat mocht niet. Toen ze haar man ter verantwoording riep begon hij te praten over de voordelen van de verbintenis. Als hij getrouwd was met een dochter van Kreon werd het voor hem en zijn zonen mogelijk om in Korinthe een hoge positie te krijgen.

'Maar dat begrijp je toch wel, Medeia. Denk aan de jongens. Nu zijn het zoons van een balling, dan van een schoonzoon van Kreon. Ik ben niet geboren en opgevoed om te leven als een man zonder toekomst. Ik ben de zoon van een koning en mijn zoons wil ik geven wat ik zelf had gekregen als mijn vader niet was verdreven door Pelias Zwartvlek.'

Dreigend keek Medeia hem aan vanonder haar wimpers. 'Ik ben ook niet geboren en opgevoed om te leven als de vrouw van een balling, maar ik heb vrijwillig gekozen voor dit lot door jou te volgen en je te trouwen. Ik ben de dochter van een koning, de kleindochter van de god van de zon die alles kan zien en alles kan horen, en ik was priesteres van Hekate. Denk je dat ik niet vaak terugdenk aan betere tijden? Maar er weegt niets op tegen de liefde die ik koester voor jou en mijn zoontjes.

Wij kunnen goed en gelukkig leven hier in Korinthe, dankzij de roem die jij met hulp van mij hebt verworven. Zonder mij was je roemloos gestorven, Iason, dat weet je!

En je weet ook dat ik sinds ik je volgde veel heb verdragen.
Maar er zijn grenzen, dit gaat te ver, ik waarschuw je, Iason!
Ik ben bepaald geen vrouw bij wie je straffeloos wegloopt,'
zei ze. Iason zweeg. Ze ging naar hem toe en zei zachtjes:
'Weet je niet meer van ons eerste gesprek in het bos bij de tempel,
toen je verliefd op me werd en me mee wilde nemen naar Iolkos?
Toen je maar staan bleef en praatte van liefde en liefde en liefde.
Woorden die me nu na al die tijd nog vaak troosten.

Weet je niet meer van de nacht dat we trouwden bij de Faiaken?
Weet je niet meer van de dagen die we daar doorbrachten wachtend
op een gunstige wind? Wat waren we toen toch gelukkig,
zo gelukkig. Het hele eiland geurde naar honing
en ik had er het liefst willen blijven zolang als ik leefde.
Weet je nog, Iason? Je zei dat je altijd van me zou houden.'

Iason zei nog altijd niets. Ze streelde zijn vingers,
legde ze tegen haar wangen, kustte de palm van zijn handen,
legde haar armen om zijn schouders, noemde hem liefste.
En ook hij herinnerde zich die gelukkige dagen.

Maar sindsdien had Medeia hem uitgeput en haar oude
kunsten verloren hun kracht, hij werd ongeduldig wanneer hij
bij haar was en het liefst was hij weggevlucht uit haar armen,
weg naar de schepen en de zee, ver weg naar een leven
vol van gevaren en avontuur, een leven van mannen.

En hij zag met spijt dat ze niet meer zo jong en zo blond was.
Glauke was jong en Glauke was blond als een koperen hemel
op een vroege, stralende ochtend als de zon opstijgt.
Glauke gaf hem het grootse gevoel dat hij zelf ook nog jong was,
dat hij net als vroeger een verre reis kon gaan maken.

Wrevelig maakte hij zich los uit Medeia's omhelzing
'Jij denkt altijd maar aan liefde, ik denk aan de toekomst
van onze kinderen. Zij krijgen later een hoge positie
als ik trouw met Glauke. Dat is meer waard dan liefde.
En wat jou betreft, ik heb je alles gegeven
wat je me afdwong. Ik heb je meegenomen naar Iolkos

en ik héb je mijn vrouw gemaakt. Maar alles liep anders dan we hadden verwacht, ik ben geen koning geworden.

Dat is niet mijn schuld. Nu biedt het Lot ons andere kansen en die kansen wil ik grijpen. Eeuwige liefde heb ik je nooit beloofd, dat kan geen man ooit beloven. Wees tevreden dat je deel uitmaakt van de beschaving en niet langer in het barbaarse Kolchis moet leven,' zei hij met een kille stem, die Medeia deed koken van waanzinnige woede. Wat ze Iason nog nariiep toen hij wegliep zou hij tot zijn dood toe onthouden.

'Ga maar, je kunt me niet ontlopen. Je weet, ik ben altijd bij je, waar je ook heen vlucht. Ga maar, Iason, de ruimte heeft een einde. Binnen de tijd zijn we één, want de daden die je de faam van held gaven, hebben jouw naam aan mijn naam vastgeklonken, de rest is stilte. Ik vraag van Hekate, grote godin van de kruisende wegen, je nu te bedienen van een nieuwe roepnaam. Echtbreker, dat zal je naam zijn!'

Rillingen liepen over zijn rug, hij aarzelde. Maar zijn hang naar macht was groter dan zijn vrees voor Medeia. Eenmaal in het paleis van Kreon vergat hij zijn zorgen. Kon een eenzame vrouw als Medeia iets aanrichten in een stad als Korinthe, een stad die de dure doorgang beheerste tussen de zee in het westen en de zee in het oosten?

Wat er met goud te koop was kon hij krijgen van Kreon, lijfwachten, wichelaars die de kunst van Medeia verstonden en teniet konden doen, bemande, zeewaardige schepen om een reis te maken met zijn bruid en zijn vrienden net als vroeger. Een nieuwe uitdaging zou hij wel vinden.

Dagelijks werd zijn zekerheid groter. Intussen kreeg Kreon dagelijks meer geruchten te horen over Medeia's dreigementen en woedeaanvallen. Die vrouw was gevaarlijk, levensgevaarlijk. Die wilde vrouw moest weg uit Korinthe voor ze iets kon bekokstoven tegen hem en zijn dochter met haar buitenissige kennis van krachten en kruiden,

meende hij en hij liet haar melden dat ze nog voor de volgende ochtend met haar zoons de stad moest verlaten.

Dat was de druppel die de emmer over deed lopen voor Medeia. Tussen dreigementen en daden ligt een wereld van verschil. Zolang ze nog schreeuwde stak ze geen vinger uit om Iason of Glauke te treffen, maar toen ze zwijgend luisterde naar de bode van Kreon vormden zich in haar hoofd al plannen om zich te wreken.

Iason liet haar en zijn zonen verbannen. Dat zouden ze weten. Hij, zijn prul van een bruid en de koning. Het zou hun berouwen. Nederig en in tranen vroeg ze de bode van Kreon of hij Iason namens haar wilde smeken zijn zonen bij zich te houden. Als balling leven was erger dan sterven.

'En zijn schoonvader wenst toch geen bedelaars in de familie!' riep ze. Iason dacht in zijn hoogmoed niet aan een valstrik ook al kende hij als geen ander Medeia's vermogen mensen net zo geslepen te manipuleren als kruiden.

Veel te blij dat hij zijn zoons mocht grootbrengen, kwam hij aanzetten in zijn gloednieuwe wagen met vurige paarden uitgedost als een prins in zijn wijde purperen mantel.

En Medeia boog het hoofd om haar haat te verhullen. Met een uitgebluste stem gaf ze Iason te kennen dat ze geen kracht meer had om tegen het noodlot te vechten. 'Ik zal weggaan uit Korinthe als Eoos zich zien laat, maar ik gun mijn zoons een beter lot dan te moeten zwerven over de wereld. Jij kunt hen daarvoor behoeden.

Is het een goed idee mijn bruidskleed aan Glauke te geven met de gouden bruidskroon en de gouden sandalen? Als onze kinderen zo'n bijzonder geschenk komen brengen zal ze in haar blijdschap beloven hen goed te verzorgen.

Zeg er maar bij dat het ooit mijn allerliefste bezit was. Verder wil ik dat je met tederheid aan me terugdenkt. Denk aan de eerste tijd, wis de rest maar uit je geheugen.

Laat de wind de woorden verwaaien die ik in woede heb gezegd en beloof me mijn kinderen niet te verstoten voor de halfbroers en halfzusters die ze later gaan krijgen,' zei ze met neergeslagen ogen en in haar handen hief ze het ragfijne bruidskleed dat glansde van goud en juwelen.

Zonder de minste argwaan ging Iason op haar verzoek in. 'Ik zal natuurlijk goed voor ze zorgen, daar doe ik een eed op. En een briljant idee onze zoons met geschenken te sturen. Ik ga mee om dit moois met mijn woorden nog mooier te maken. Laat me weten hoe je wilt reizen, per schip of per wagen.

Alles wat je nodig mocht hebben laat ik bezorgen,' zei hij met breed gebaar, maar Medeia wilde iets anders. 'Geef me alleen nog de kans deze nacht bij mijn kleintjes te slapen. Stuur ze zodra ze het kleed hebben afgeleverd naar huis toe.

Haal ze pas morgen weer op, ik zal zorgen dat ik dan weg ben,' zei ze en grootmoedig stond hij het toe. Ze vertrokken, Iason en zijn juichende zoons met hun wagen vol gouddraad.

Treurig keek Medeia hen na en toen liep ze langzaam naar het huis. Daar trok ze zich terug in haar kamer met de zwarte kist die ze mee had genomen uit Kolchis en ze was bezig met haar geheimste, gevaarlijkste kruiden tot ze de kinderen hoorde terugkomen laat in de middag.

'Glauke was aardig. Glauke heeft ons speelgoed gegeven. En ze was blij met het kleed, ze wilde het dadelijk passen,' riepen de jongens. Medeia nam hen mee om te baden en te eten. Op tafel stonden alle gerechten die de kinderen lekker vonden, ze aten met smaak en proefden niets van het sterke slaapmiddel dat erdoorheen zat.

Toen ze begonnen te knikkebollen tilde Medeia hen in haar armen en droeg hen naar bed terwijl ze verhaaltjes fluisterde over de tijd dat ze zelf nog klein was in Kolchis, en hun lievelingsliedjes zong. Ze vielen in slaap, een slaap vol heerlijke dromen die overging in de dood, want snel en vaardig keelde Medeia haar kinderen zoals

vroeger de offerdieren voor Hekate en smeekte
grootvader Helios om hun eeuwig leven te schenken.

'Grote god van de zon, die alles kan zien en kan horen,
stuur je eigen achterkleinkinderen niet naar de Hades,
laat ze voor altijd zo jong als ze zijn in je licht mogen spelen
tot vermaak van alle goden op de Olympos,'
bad ze. Toen ging ze naar de poort om op Iason te wachten.

En hij kwam in zijn glanzende wagen zoals ze verwacht had,
zwaaiend op zijn benen en met glazige ogen.
Glauke had het niet kunnen laten het prachtkleed te passen!
Dat had Medeia gehoopt, daar had ze haast op gerekend.

Iason sprong van zijn wagen toen hij haar zag en probeerde
haar met klauwende handen te grijpen om haar te wurgen.
Maar ze wist hem met het grootste gemak te ontwijken
en ze lachte hem uit toen hij struikelde en in het stof lag.

'Kom je in het paleis zo te kort dat je buiten wilt vrijen?
Haal je ons bed niet eens? Is de nood dan zó hoog gestegen?
Valt je fijne prinses je tegen na wat je gewend was
bij je barbaarse vrouw? Je leert je nog wel beheersen.

Dat is de prijs die je moet betalen voor de beschaving.
Zeg eens, was je tweede bruid net zo mooi als je eerste?'
tergde Medeia. Hij kermde en bedekte zijn ogen.

Maar het gruwelbeeld dat hij wilde uitbannen week niet.
Weer zag hij de lachende Glauke in wolken van gouddraad
aan komen zweven door de zonnige tuin en hij voelde
weer die zekerheid dat er iets vreselijks stond te gebeuren.

Hij was koud van angst, niet bij machte te schreeuwen, en toen hij
schreeuwde stond zijn bruid al in lichterlaaie. Haar gillen
waren in heel Korinthe te horen. Kreon kwam rennend
door de lange zuilengangen en wilde zijn dochter
redden, maar toen hij Glauke greep om de vlammen te doven
vrat het vuur zich een weg door zijn koningsmantel.

Ze stierven samen, vader en dochter in een brullende vuurzee, brandend als fakkels, ze smolten van hun botten en krompen tot een klein hoopje as dat wegwaaide over de daken.

'Hoe kon je zo iets walgelijks doen, hoe kon je zo wreed zijn!' stamelde Iason. Het leek of hij plotseling oud was geworden, oud en grauw met groeven om zijn mond en zijn ogen. Niets was er over van de voortvarende held van de Argo met zijn dansende haar en zijn zwierige purperen mantel.

'Walgelijk? Ja, het is walgelijk dat ik mijn broertje vermoord heb voor een vreemdeling die me eeuwige liefde beloofde en me verstootte. Wreed? Het was wreed dat ik Pelias Zwartvlek door zijn arme, misleide dochters in stukken liet hakken voor een vreemdeling die me moeder maakte van zonen zonder toekomst, ballingen in een vijandige wereld.

Wie is er eigenlijk walgelijk, wie is er wreed van ons tweeën? Is het degene die opdraagt of is het degene die uitvoert? Jij had ambities en ik moest moorden om je te helpen. Ik had je lief en die liefde was een straf van de goden. Liefde beroofde me van mijn vaderland en mijn familie. Liefde bracht me naar Korinthe, waar ik niet hoorde. Liefde verlaagde me, liefde maakte me doodongelukkig.

Ik was een kind, niet in staat tot wreedheid, tot Afrodite mij tot daden dreef die ondenkbaar waren, ik doodde voor ik wist wat ik deed en voor ik mezelf kon weerhouden. Huil maar om je jonge bruid en haar machtige vader, jij die geen traan liet om mij en om je dierbare zonen.

Hun verdriet is trouwens voorbij, ze slapen voor altijd in de luwte van de dood, de troost voor ontheemden. Schaamte om jou en angst om mij kan hen niet langer raken.

Daar! Daar liggen ze, wit en rood als bloemen, ik breng ze nu naar het heiligdom van mijn grootvader buiten Athene,' zei ze en ze stapte in een voertuig, een vreemde gouden wagen die licht uitstraalde. Gevleugelde draken stonden aan weerskanten vlammen te spugen. Desondanks waagde

Iason zich dichterbij en hij zag zijn kinderen liggen,
wit en stil met het zwarte, geronnen bloed aan hun wonden.

Snakkend naar lucht greep Iason zich vast aan de rand van de wagen,
star en stom bleef hij staan, maar Medeia leek antwoord te geven op de
verwijten die in zijn keel bleven steken. Ze schreeuwde:

'Jij hebt het mes geslepen waarmee ik mijn kleintjes moest doden.
Jij bent de aanstichter van het kwaad dat ons leven verwoest heeft.
Jij met je nietsontziende honger naar macht en naar aanzien.

Dat is wat ervan komt als een mens voor een ogenblik god is
zoals jij toen je dankzij mijn kennis van krachten en kruiden
stieren en drakenmannen versloeg. Toen werd je hoogmoedig,
kreeg je verbeelding, eiste je erkenning. Een zwakke
zoon van een zwakke koning, dat was je, dat ben je, dat blijf je.

Ik was prinses in Kolchis, dochter van een soort koning
dat zich niet laat verjagen, priesteres van Hekate,
kleindochter van de zon! Met mijn kennis van krachten en kruiden
kon ik veel goed doen en dat deed ik. Totdat ik jou zag
in je purperen mantel, toen verloor ik mijzelf en
werd opeens van prinses Medeia barbaarse Medeia,
vrouw van een echtbreker, moeder van dakloze ballingen en de
moordenares van haar broer en haar eigen kinderen. Ach, we
weten wat we zijn, maar we weten niet wat we worden
als de grillige goden ons willen gebruiken als werktuig.

Moge Hera vergoeden waartoe ze me aanzette door bij
Zeus te smeken mijn kinderen eeuwig leven te geven.

Moge Afrodite haar macht, die mijn ondergang werd, nu
aanwenden om de goden te laten blaken van liefde
voor mijn zoons en moge mijn grootvader Heli os zelf hen
's avonds als hij is ondergegaan in slaap komen wiegen,
want ze zijn bang in het donker. O mijn kleintjes, mijn liefjes ... '
en ze brak in snikken uit. Maar toen Iason probeerde
bij zijn dode zoons te komen hield ze hem tegen
met de kracht van een tijgerin. Hij viel achterover
in het stof van de weg. De drakenvleugels bewogen
zoevend en als een vogel steeg de wagen de lucht in.

'Laat me mijn kinderen kussen! Laat me mijn kinderen kussen,'
jammerde Iason. De drakenwagen verdween uit zijn ogen
maar in zijn oren schalde de spottende stem van Medeia:
'Spar je tranen, Iason, die kun je beter gebruiken
als je straks merkt dat je oud en alleen en niet meer gezond bent.

Dan zal geen Medeia je ouderdomskwaaltjes genezen,
dan zal er niemand meer bij je horen. Kinderen om je
met de dood te verzoenen kan geen god je meer geven.
Koningskronen zal het Lot je niet meer offeren.

Troost je met je roem, met je luisterrijke verleden.
Heden of toekomst hebben je niets dan ellende te bieden
en je geliefde Argo zal tenslotte je dood zijn.'

Zij was verdwenen en Iason zou haar nooit meer terugzien,
fiere Medeia, die leven gegeven had en genomen.

Toen ze weg was begon hij haar onvoorstelbaar te missen
en het leek meer dan liefde wat hij te laat voor haar voelde
in zijn vreugdeloze ouderdom, als hij eenzaam
troost zocht bij de Argo en eraan dacht hoe ze vroeger
naar hem keek en dan lachte. Op een keer brak de boegspriet
van de vermolmde balken en stortte neer op zijn schedel.

Dat was het einde van de held en het eind van de Argo.

Toen Medeia het later hoorde huilde ze bitter.

Zij had haar heil gezocht in Athene, waar ze de vrouw werd
van een oude vriend, koning Aigeus, die maar geen zoon kreeg
en door Medeia met haar kennis van krachten en kruiden
eindelijk aan een eigen opvolger hoopte te komen.

Dat er al ergens een zoon op komst was, kon hij niet weten.

Kort ervoor, toen zijn tweede vrouw ook niet zwanger werd, was hij
maar eens naar het beroemde orakel van Delfi getogen.

Daar kreeg koning Aigeus een cryptische uitspraak te horen:
'Bind de wijnzak dicht en houd hem dicht tot je thuis bent.'

Aigeus nam het letterlijk en dat maakte het moeilijk
want hij had helemaal geen wijnzak. Op de terugweg
ging hij langs bij een oude gastvriend, de listige Pittheus,

om hem een uitleg te vragen. Pittheus begreep het orakel maar hij hield zich van den domme. Hij gaf zijn gast hapjes en hij goot hem vol koppige wijn, toen liet hij hem slapen bij zijn huwbare dochter Aithra op een naburig eiland. 's Morgens wist Aigeus niet goed meer wat hij gedaan had.

'Aithra, ik weet niet of er vannacht tussen ons iets gebeurd is wat gevolgen kan hebben. Ik was namelijk dronken,' stamelde hij. Het meisje knikte een beetje verlegen.

Ja, er was inderdaad iets gebeurd, en niet eenmaal maar tweemaal. Dat Poseidon de tweede beurt voor zijn rekening nam zei Aithra niet. Ze wilde de vriend van haar vader niet kwetsen en Poseidon niet tergen. Voor alle zekerheid duwde Aigeus - hij was niet slim maar wel sterk - een rotsblok omhoog en legde zijn zwaard en een paar van zijn schoenen onder de steen neer.

'Als je een zoon krijgt laat hem dan als hij groot is proberen dit gewicht te verplaatsen. Stuur hem met mijn sandalen en mijn zwaard naar Athene. Dan zal ik de jongen erkennen,' zei hij tegen Aithra, al kon hij niet echt geloven dat hij deze keer raak had geschoten, en hij vergat haar al meteen in Korinthe, want daar trof hij Medeia net op de dag dat Kreon haar uit zijn stad had verbannen.

Zij beloofde hem vader te maken als hij haar opnam in Athene. Na de moord op haar kinderen kwam ze naar hem toe en Ze trouwden. Wellicht was ze Zwanger van Iason, wie zal het zeggen, maar hoe dan ook, ze baarde een zoontje, Medos, tot vreugde van koning Aigeus. Eindelijk vader!

Toen de Atheense koningszoon Medos zeventien jaar was kwam er een jonge man, die toen al enige naam had door een paar opzienbarende heldendaden, naar Aigeus met de complimenten van zijn grootvader Pittheus.

Theseus heette hij en hij leek niet veel ouder dan Medos. Hoe Medeia wist wie de jongen was blijft een raadsel, maar ze wist het. Dat was een oudere halfbroer van Medos en een concurrent voor de troon. Hij moest dus verdwijnen.

'Aigeus, weet je dat niet? Die Theseus heult met je vijand,' stookte ze. Aigeus geloofde haar op haar woord. Met vereende krachten probeerde het echtpaar Theseus de dood in te jagen.

Tevergeefs, hij overleefde hun listen en lagen tot de laatste dag toe, de tijd begon dus te dringen.

'Maar vanavond sterft hij, ik zal de wijn voor hem mengen,' zei Medeia. De avond kwam, de wijn werd geschonken, zoete geuren stegen op uit het zilveren mengvat. Theseus hief de beker. Dat was het ogenblik dat de koning het zwaard herkende dat zijn gast met zich meedroeg.

Plotseling zag hij de rots op het eiland van Pittheus weer voor zich. Theseus moest zijn zoon zijn! Schreeuwend sloeg hij de beker weg van die gretige lippen. De wijn vrat een gat in de tafel.

Aigeus verbande in zijn woede behalve Medeia ook de jonge Medos. Deze keer had Medeia niet veel hoop dat ze nu nog ergens in Hellas terecht kon. Na een lange, vergeefse tocht langs de vrienden van vroeger, Argonauten wie ze het leven gered had, vertrok ze met de moed der wanhoop naar haar vaderland Kolchis.

Volgens geruchten was Aietes er niet langer koning, Peres, zijn jongere broer, had hem of vermoord of verdreven en Medeia verwachtte dat ze niet meer gezocht werd.

Onderweg in Absoros was het graf van haar broertje dat ze had gedood toen het leven van Iason gevaar liep. Daar ging ze heen om het graf te bezoeken en offers te brengen. Heel toevallig was Absoros vergeven van slangen.

Zeelui die vroeger in Kolchis woonden kenden Medeia's vreemde krachten en smeekten haar de stad te verlossen van de verschrikkelijke plaag. Met spreuken en kruiden sloot Medeia de slangen op in het graf van haar broertje, waar ze bleven, want wat boven het zand kwam viel dood neer.

Medos was niet meegegaan naar Absoros, hij reisde voor zijn moeder uit naar Kolchis. Spionnen van Peres stuurden bericht van zijn aankomst en Peres nam Medos gevangen,

want hij had een orakel bezocht en te horen gekregen dat hij zou worden gedood door een nakomeling van Aietes. 'Jij bent de zoon van Medeia, de kleinzoon van koning Aietes,' zei hij beschuldigend. Medos was inventief als zijn moeder.

'Ik een zoon van Medeia? Hoe durf je zoiets te zeggen! Ik ben de zoon van Kreon, die koning was in Korinthe tot op de dag dat hij werd vermoord door die valse Medeia. Laat me onmiddellijk gaan of het zal je lelijk berouwen,' riep hij op hoge toon. Maar Peres dacht er niet over. 'Als het waar is wat je zegt ben je goed voor een losgeld!' grijnsde hij en Medos kwam terecht in een kerker.

Door een gelukkig toeval begon het te stormen. De regen stroomde neer, rivieren traden buiten hun oevers oogsten gingen verloren en een hongersnood dreigde. Peres stuurde gezanten naar Delfi met dringende vragen. Waarom liet de zon zich niet zien, waarom bleef het maar gieten?

Plotseling diende zich iemand aan. Medeia. Ze had zich onherkenbaar vermomd als priesteres van Athene. Zij was ook terug in Kolchis en sinds ze terug was in haar land en de oude plaatsen bezocht moest ze aldoor denken aan Iason in zijn zwierige purperen mantel, aan zijn allereerste, gestamelde woorden van liefde, aan de tederheid van zijn mond en zijn strelende handen, aan zijn beschuttende armen om haar heen als het koud was, aan de gelukkige jaren samen, aan de geboorte van hun kinderen en aan zijn ogen die naar haar lachten met die stille, dwingende vraag die haar altijd deed beven.

Zonder Kreon en zijn dochter was Iason gebleven, zonder Kreon zou zij nog altijd met Iason getrouwd zijn. Zonder Kreon had ze de kinderen niet hoeven doden en zou Iason voortleven in zijn zoons. Zonder Kreon.

Toen zij hoorde dat een zoon van haar aartsvijand Kreon in een kerker van het paleis zat zag ze haar kans schoon nog een keer wraak te nemen. Daarom kwam ze naar Peres.

'Grote koning, de zoon van Kreon moet worden geofferd aan de godin Athene. Dan pas keren de kansen. Zeus zal de wolken verjagen en de zon zal weer schijnen.

Dat verklaarde Athene mij vannacht in een droombeeld. Breng de man naar de tempel, dan zal ik het offer voltrekken,' zei ze. Peres greep elke strohalm aan en die Medos deed hem verder niets. Hij liet hem halen en bracht hem zelf naar de tempel. Daar stond Medeia klaar bij het altaar, offermes in de handen. Maar toen ze zag wie ze voorhad liet ze het vallen. Toch deed ze of de plechtigheid doorging. Iedereen moest vertrekken, alleen de koning mocht blijven.

Hij zou het offer neerleggen op de bloedige stenen. Zij zong intussen volgens de rite de lange gebeden waarnaar niemand ooit luistert en gaf zo tussen de regels snelle instructies aan Medos, die verstijfd lag te wachten.

'Grijp het offermes als ik je boeien door heb gesneden. Dood de koning, trek zijn kleren aan, zet zijn kroon op, wend je gezicht af, stap in de wagen en rijd naar de stad toe.

Ga naar binnen in het paleis. Ik zorg verder voor alles,' zong ze. Zo gebeurde het, Medos werd koning van Kolchis, dat hij gewapenderhand in het oosten en in het zuiden uitbreidde tot een wereldrijk. Om Medeia te eren - of zichzelf - noemde Medos het Medië, land van de Meden.

En waarschijnlijk alleen de eeuwiglevende goden weten of Medos van Medeia de zoon was van Aigeus of van de man die zo rijk was aan roem als hij arm was aan liefde, Iason, de grote held van de Argo. De echtbreker Iason.